

HC 30: “Hoe vier je het Avondmaal?”

Orde van dienst:

Welkom

Votum en zegengroet

GK 70

Gebed

Voor de kinderen: “Heb je je feestkleed aan?”.

GK 101: 5

Lezen: 1Korinthe 11: 17-34

Psalm 116: 1, 2, 3, 7

HC 30 vr/ant 81

Preek

Sela: “Aan uw tafel”.

Geloofsbelijdenis + Psalm 5: 9

Gebed

Collecte

GK 119: 1, 2

Zegen.

Voor de kinderen: heb jij je feestkleed aan?

Wat voor kleren doe je aan als je een feest hebt?

Ja, ligt er een beetje aan.

Naar vrienden of een gewone verjaardag doe je misschien je gewone kleren aan.

Maar als je zus trouwt?

Ja, voor een mooie trouwerij ga je de stad in en koop je nieuwe kleren. Een mooie jurk. Een nieuw pak.

Bij een mooi feest horen nieuwe kleren. Waarom?

Er was eens een koning en die gaf een groot feest.

Er was eten en drinken. Mooie muziek en veel blijdschap. Alle genodigden hadden nieuwe kleren gekocht. Iedereen zag er schitterend uit!

Maar er was een man en die had zijn gewone kleren nog aan. Ze waren zelfs een beetje vuil en versleten.

Toe de koning dat zag werd hij heel boos.

Waarom?

Omdat die man helemaal zijn best niet had gedaan om er mooi uit te zien voor het feest van de koning. Hij vond die koning niet belangrijk genoeg.

Die kleren zeiden iets over zijn hart: hij had de koning niet lief.

Voor de Bijbellezing: Hoe vier je het avondmaal?

Over die vraag gaat de preek.

Is het een feest?

Of vind je het maar somber?

Ondersteunt het je geloof of ben je blij als het weer voorbij is?

Ik weet dat mensen het altijd een wonder vinden als zij brood en wijn ontvangen. Een wonder, dat God barmhartig is en vergeeft.

Ik weet ook dat mensen het iedere keer moeilijk vinden om naar voren te lopen. Of dat mensen het avondmaal alleen maar verbinden met zonden en schuldgevoel.

Niet zo'n feest dus.

Hoe komt dat?

Want het is wel als feest, als bevrijdingsfeest bedoeld door Jezus. Door brood en wijn wil Hij laten zien, dat zijn vergeving echt is. Hij heeft het voor jou volbracht. Wat mooi!

Ja, en toch: je denkt ook terug aan de kruisdood van Jezus.

En die dood was vreselijk.

Ja, en tegelijk mag jij leven door zijn dood. Dat is mooi.

Het is een beetje alsof je 4 en 5 mei op één dag viert. Ernst en blijdschap vlak bij elkaar.

Dat maakt het Avondmaal mooi en diep tegelijk.

En dat is niet erg. Juist door zijn diepte is het Avondmaal zo mooi.

Maar er is nog iets.

Door de eeuwen heen is er erg veel over het avondmaal gesproken en zelfs gestreden.

In de Rooms Katholieke kerk gingen mensen geloven, dat je bij het avondmaal het brood écht in het lichaam van Jezus veranderde. En de wijn écht in het bloed van Jezus.

Ja, en zo werd het avondmaal zo heilig en zo verheven, dat het avondmaal ver weg op het altaar gebeurde. Ver bij de gewone mensen vandaan. Ze konden er niet meer bij.

Ook in de protestantse traditie werd het Avondmaal misvormd. Dat kwam bijvoorbeeld door een tekst uit 1Korinthe 11. Daar staat, dat je het brood en de wijn ook op een onwaardige manier kunt gebruiken. Dat je jezelf een oordeel kunt eten en drinken. Dat je jezelf eerst goed moet onderzoeken voordat je van het brood eet of uit de beker drinkt.

Zware woorden.

Ja, en wat gebeurt er: bij dat zelfonderzoek vinden mensen dan vaak vooral hun zwakheid en zonden terug. En de onzekere, bange vraag kwam boven: ben ik wel waardig?

Boven het avondmaal hangt zo al snel een donkere wolk.

En dat is erg, erg jammer.

Want het Avondmaal wil een genademiddel zijn. Feest van bevrijding.

Feest van verbondenheid.

Preek:

Mensen zoeken verbondenheid. Willen geliefd zijn.

En dat is niet vreemd: we zijn naar het beeld van de God gemaakt, die de liefde zelf is.

Dat verlangen naar verbondenheid zie je overal terug.

Met je mobieltje, met je app-groep en je facebook, kun je de hele dag met je vrienden verbonden zijn.

Kinderen, die geadopteerd zijn gaan vroeg of laat op zoek naar hun roots. Naar de bloedband. Familie in China of Colombia.

Mannen worden lid van motorclubs.

Als Nederland voetbalt kleuren hele straten oranje en als Oranje scoort dan vallen we zelfs onze mollige buurvrouw van driehoog vol in de armen.

Mensen zoeken verbondenheid.

Ook in de kerk. En bij God.

We willen geliefd zijn.

Dat is niet makkelijk.

Er is namelijk ook veel schijnverbondenheid.

Wanneer zie je je vrienden op Facebook eigenlijk en spreek je met hen?

Je zegt, dat je gelooft in God, maar je bidt maar weinig.

Je zit naast elkaar in de kerk, maar wat weet je nu van elkaar?

Je bent zelfs niet eens verbonden met jezelf. Wie ben ik eigenlijk?

En dat is nu precies wat het Avondmaal ons wil laten zien: dat we geliefd zijn.
Verbonden.

Het leert je spreken over de diepste dingen. Wie je ook bent, je hoort erbij.

Thema: **Het Avondmaal leert ons verbondenheid.**

verbondenheid met het verleden.

verbondenheid met God.

verbondenheid met anderen.

verbondenheid met de toekomst.

1. Band met het verleden.

Hoe kun je nu jezelf leren kennen? Jezelf onderzoeken?

Want je kijkt altijd toch met je eigen ogen naar jezelf.

Je ziet wat je zelf al dacht.

En in de spiegel zie je zoals je jezelf altijd al ziet.

Om jezelf te leren kennen moet je je in anderen spiegelen.

Maar, ja, hoe doe je dat?

Als je je met je buurman vergelijkt, die vaak dronken is en zijn vrouw slaat, ja, dan kom je er zelf al snel aardig van af.

Maar als je jezelf spiegelt in de idolen van deze wereld, in de voetbalsterren of de knappe filmsterren of geslaagde wetenschappers, ja, dan blijf je nergens.

Waar in spiegel je jezelf?

Johannes Calvijn begint met deze vraag zijn beroemde werk: de "Institutie". Daar gaat het over de vraag hoe wij God leren kennen. En of wij als kleine mensen God ooit wel kunnen kennen. Hij zegt dan o.a. dit: **"De mens raakt nooit tot zuivere kennis van zichzelf, tenzij hij eerst het aangezicht van God aanschouwd heeft en van diens aanblik afdaalt tot het beschouwen van zichzelf"**.

Je moet je dus spiegelen in God zelf.

Dat lijkt vernietigend.

Als ik mij in God spiegel, dan zie ik alleen maar een klein mensje. Een stofje.

Zondig en zwak.

En dat is natuurlijk waar.

Vergeleken bij de Almachtige en eeuwige Schepper zijn wij een heel klein.

Een ademtucht.

Maar het is ook niet waar.

Daarvoor moet je terug naar het verleden.

Dat doet Paulus ook.

Hij neemt ons in 1Korinthe 11 mee naar de nacht waarin Jezus werd verraden en overgeleverd.

De nacht waarin Jezus het Pascha vierde met zijn leerlingen.

En dat Pascha neemt ons nog verder terug in de geschiedenis.

Naar de tijd, dat Israël in Egypte was. Het machtige Egypte. De tijd van de slavernij. De vernedering. Speelbal van de afgoden was het volkje Israel. Gedoemd om naamloos te verdwijnen in de zandstormen van de geschiedenis.

Maar ook toen heeft de HERE dit kleine volkje gered. Uit Egypte gevoerd en een nieuw land gegeven.

Wat had hij dit volkje lief!

Gered door het bloed van het lam.

En nu neemt Jezus brood van de pascha-tafel en wijn en zegt: zo ga ik jullie ook bevrijden! Ik ben het lam, dat voor jullie geofferd ga worden. Ik geef mijn lichaam en bloed over aan de macht van de duisternis, zodat jullie zullen leven in het licht.

Brood en wijn willen jou dus verbinden met het verleden. Met de dood van Jezus.

Want in dat verleden zijn er dingen gebeurd, die van levensbelang voor je zijn!

Die je nooit mag vergeten.
In die geschiedenis heeft God aan je laten zien, dat hij jou liefheeft.
Hoe klein je ook bent.
Hij verbindt jou voorgoed aan Jezus.
Door hem ben je kind van God. Erfgenaam.
Door Hem weet je dat je heel veel waard bent voor God.

En daarom is dat zelfonderzoek ook zo belangrijk.
En jouw eerste vraag moet dan ook zijn: "Ben ik nog wel verbonden met Jezus?".
In 2Korinthe 13: 5 zegt Paulus het zo: "**Onderzoek bij uzelf of u vast op God vertrouwt, stel uzelf op de proef. U weet toch van uzelf dat Jezus Christus in u is? Als dat niet zo is, dan heeft u de proef niet doorstaan**".

Wij denken bij dat 'zelfonderzoek' vaak vooral, vaak vooral, dat we allerlei zonden moeten ontdekken bij onszelf. Dat we die moeten belijden en dat we dan pas aan het Avondmaal mogen. Vaak zijn het zonden, die steeds weer terugkomen. Dat maakt dat zelfonderzoek ook zo zwaar. Je verzandt erin en je geeft jezelf iedere keer een dikke onvoldoende voor geloof, hoop en liefde.

Je durft bijna niet aan tafel te komen.
Maar voordat je naar je zonden gaat kijken, moet je eerst je band met Jezus onderzoeken. Leeft Hij wel in mij? Ben ik met Hem verbonden?
En uit dat onderzoek kan ook een heel positieve uitslag komen. Dat je weet en ziet: "Ja, ik ben met Jezus verbonden".
Zo zegt Paulus dat hier ook: "Je weet toch van jezelf dat Jezus Christus in je is!!".

2. Band met God.

Zelfonderzoek kun je dus zomaar versmallen door alleen naar jouw zonden te kijken. Daarnaast is het natuurlijk niet slecht om ook je zonden onder ogen te zien. En je daarvan te bekeren.
Want jouw zonden kunnen de verbinding met God verbreken.
Denk aan David: als hij overspel heeft gepleegd met Bathseba en als hij haar man Uriah heeft vermoord, dan voelt David een diepe kloof tussen hem en God. Hij bidt niet meer en voelt zich diep eenzaam. De zonde zit er tussen.
Zondever breekt de verbinding.
En dus is het goed om jezelf te onderzoeken: welke zonde in mijn leven verstoort steeds weer mijn band met God?
Maar er is wel meer.
Want als David zucht onder die verbroken verbinding, dan kan dat alleen omdat er eerst wel verbondenheid met de HERE was.
Zijn zelfonderzoek levert dus veel meer op, dan alleen zijn zonden.
Hij ziet ook zijn verlangen naar God.
Zijn diepe verlangen dat het weer goed komt.
Hij mist de liefde van God.
Hij weet, dat God op hem wacht. Op zijn gebed. Op zijn schuldbelijdenis.

Als je jezelf gaat onderzoeken kom je dus veel meer tegen dan alleen je zonden.
Het is meer dan een examen waar je voor zakken kunt of slagen.
Je komt Gods werk in je leven ook tegen.
Zijn woorden, die jou maar niet loslaten. Zijn liefde die je toch steeds weer lokt.

3. Band met anderen.

In 1Korinthe 11 schrijft Paulus, dat je hart ook open moet staan voor je naasten.
Hij schrijft daar over de samenkomsten van de eerste christenen in Korinthe.
En die samenkomsten zijn niet goed. Hun samenkomsten zijn namelijk geen samenkomsten.

Ze maken ruzie over de vraag wie de beste dominee is. Ze willen allemaal laten zien hoe goed ze wel niet in tongen kunnen spreken. Er zijn scheuringen, partijvorming. Kortom: ego's. en dus geen verbondenheid.

Dat uit zich ook nog op een andere manier. Bij het Avondmaal.

U moet weten, dat in die dagen het avondmaal anders werd gevierd dan in onze tijd. De christenen kwamen toen samen in de huizen. Er waren nog geen kerken.

En vaak had de gastheer dan allemaal eten en drinken klaar staan voor zijn gasten. En anderen namen nog eens extra eten en drinken mee.

De rijken namen veel mee en de armen weinig of niets.

Dat werd dan op grote tafels gezet en tegen de avond werd er dan gegeten. Er was genoeg voor iedereen.

Echt oosterse gastvrijheid.

Als Paulus dus schrijft: "Alleen, u komt niet samen om de maaltijd van de Heer te vieren", dan is dat ook echt een hele maaltijd. Een compleet diner met veel eten en drinken. Tijdens die maaltijd werd er gesproken over het evangelie en gebeden en werd het brood gebroken en ging er een beker met wijn rond.

Het ware echte liefdesmaaltijden.

Want zo kregen ook de armen opeens genoeg te eten.

Dat moet u zich eens voorstellen: opeens zit rijk en arm door elkaar.

Normaal gingen rijken alleen met rijken om en dus armen en slaven alleen met armen en slaven. En kijk nu eens: ze zitten allemaal bij elkaar.

Wat moet dat mooi en levend geweest zijn!

Nu hebben we alleen nog maar een klein stukje brood en een klein slokje wijn.

Dat is eigenlijk wel jammer.

Zo missen we de blijdschap en de vrolijkheid die samen eten geeft.

De soberheid verhult zo, als je niet oplet, de gulheid van God.

Maar die samenkomsten waren dus geen samenkomsten.

Wat was er aan de hand?

De mensen, die het eerst kwamen wachtten niet netjes tot iedereen was binnengekomen. Ze begonnen alvast te eten. En te drinken. Gulzig aten ze de lekkerste stukken vlees op.

Dronken ze de wijn op. En als de laatsten dan eindelijk binnenkwamen waren de schalen en de wijnkannen leeg.

En die laatste waren ook vaak de armsten, de slaven, die lange dagen moesten ploeteren.

Ze hadden gerekend op eten en drinken en kregen niets.

Maar Paulus vindt dit vreselijk: dit is geen samenkomst, geen liefdesmaaltijd. Dit past niet bij Jezus, die door zijn offer juist eenheid wil scheppen. Dit is onwaardig. Egoïstisch.

Er is geen samen.

Jezus gaf zijn lichaam voor jullie.

Maar jullie denken alleen aan jullie eigen lichaam!

En wat is het gevolg: allerlei mensen zijn ziek en zwak en er sterven zelfs mensen!

Stel je voor!

En Paulus ziet hierin zelfs een oordeel van God over de gemeente. Als je niet samen het lichaam van Christus wilt zijn, valt dat lichaam uit elkaar in ruzie en partijen.

Paulus leert ons hoe belangrijk het is om samen een lichaam te zijn.

En wat is tekenend voor een lichaam?

Dat je met elkaar verbonden bent. Ondanks alle verschillen.

Dat je elkaar dient. Opzoekt. Troost. Vergeeft.

Als er trots is of wrok of roddel of haat, dan breek je het lichaam.

Eerst kleine haarscheurtjes.

Maar als je haarscheurtjes laat bestaan, dan worden het scheuren.

Daarom moet je voor het Avondmaal je eigen hart beproeven: hoe ga ik om met mijn naasten? Zit er wrok in mijn hart? hoe kan ik dat goed maken?

Ja, dat moet je natuurlijk elke avond doen.

Voor de zon over je kwaadheid ondergaat, moet je naar je naaste gaan en het goed maken. Hoe langer je je wrok laat zitten, hoe meer tijd je de satan geeft om erin te roeren.

4. Band met de toekomst.

Jouw leven wordt door brood en wijn ook verbonden met de toekomst.

Want Paulus schrijft: *“Dus altijd wanneer u dit brood eet en uit de beker drinkt, verkondigt u de dood van de Heer, totdat hij komt”*.

Jezus komt terug. En dan komt het paradijs ook terug.

God zal weer bij de mensen wonen. Voorgoed met elkaar verbonden.

En alle pijn, alle zonde en leugen, zal voorbij zijn. Tranen worden afgewist. Het diepste verlangen wordt vervuld. Hij maakt alle dingen nieuw.

We zullen de nieuwe wijn drinken met Jezus. De drank van de bevrijding en de overwinning.

En iedere keer, dat je Avondmaal viert en de beker vasthoudt, mag je vooruitkijken naar het moment, dat je de beker van Jezus zelf krijgt aangereikt.

Misschien kent u het boek van Tolkien, The Lord of de Rings.

Dia.

Aan het einde van het boek wordt er een stad belegerd door miljoenen orks en draakachtige Nazgul. De muren begeven het en de orks golven de stad binnen.

Pepijn is in die stad en hij weet, dat alles verloren is. Hij gaat sterven.

Wanhopig ligt hij tegen een hoge muur te wachten op het einde..

Maar opeens hoort hij van ver hoorn geschal.

De hoorn van Rohan.

In tijden van nood mag op deze hoorn worden geblazen en dan zal er bevrijding komen.

En het gebeurt: de hoorn klinkt en het hoorn geschal wordt door een keten van hoorns overgenomen. Enkele uren later verschijnen de legers van Gondor en de legers van de mensen en de mensen in de stad worden bevrijd.

Pepijn leeft.

En dan staat er heel mooi in het boek, dat Pepijn, iedere keer dat hij een hoorn hoort schallen, in tranen uitbarst.

Waarom?

Omdat het geluid van de hoorn een tastbare herinnering was van zijn bevrijding.

Als hij een hoorn hoorde, dan beleefde hij zijn bevrijding opnieuw.

Het hoorn geschal verbond hem aan het verleden. Herinnerde hem aan de duizenden, die hun leven gaven voor zijn bevrijding.

En als hij boos was of verbitterd, dan kon hij dat nooit blijven als hij de hoorn hoorde. Want iedere dag van zijn leven was een genadegeschenk van God.

Het avondmaal is als het hoorn geschal van de hoorns van Rohan.

Het herinnert je aan je bevrijding en aan het offer van je Bevrijder.

Je bent geliefd.

Amen